

Innovativa klimatåtgärder i ekologisk produktion

Rapport verksamhetsår 2

2015-11-01 till 2016-11-01

Kontaktperson:

Maria Dirke, maria.dirke@ekolantbruk.se, Tel 0709-99 91 60

Bakgrund, syfte, teori och metod

Projektet drivs av Ekologiska Lantbrukarna tillsammans med det ledande forskningsinstitutet FiBL (Research Institute of Organic Agriculture) med syfte att utveckla användningen i Sverige av tekniker för reducerad jordbearbetning i ekologiskt växtodling samt storskaliga ekologiska agroforestrysystem.

Åtgärderna syftar till att öka mångfalden i jordbrukslandskapet, stärka mikrolivet i marken, minska dieselförbrukningen, öka kolinlagringen och i mark och växter, ge fler diversifierade inkomstkällor till gården och öka produktionen i Sverige av hälsobefrämjande frukter och bärgrödor.

I projektet implementerar fyra svenska ekologiska gårdar utspridda över landet fyra olika exempel på storskaliga agroforestrysystem (etablerade vetenskapliga begrepp inom parantes):

- Alléodling (Alley Cropping) på Hånsta Östergärde i Uppland
- Skogsbeta (Silvopasture) på Trägsta Gård i Jämtland
- Läplaneringar (Windbreaks) på Sötåsens naturbruksgymnasium i Skaraborg
- Buffertzoner längs vattendrag (Riparian buffer zones) på Körslätts gård i Skåne

Inom området reducerad jordbearbetning jobbar vi med:

- Renovering av vallar genom insådd för att kunna förlänga liggtiden och minska arealen som behöver plöjas varje år
- "Reläodling" där höst- och vårsäd sås samtidigt på våren och höstsäden agerar undergröda fram till skörd av vårsäden
- Försöksodlingar med perenna spannmål från USA för minimalt behov av jordbearbetning
- Jämförande försöksrutor med olika redskapstekniker för reducerad jordbearbetning

- Försök med metoder för reducerad bearbetning i kombination med fånggrödor

Delresultat

Kort beskrivning av verksamheten under det andra projektåret:

Projektet har löpt på enligt plan. Vi har arrangerat två välbesökta gårdsdagar på Trägsta Gård respektive Sötåsens naturbruksgymnasium. Vi har fortsatt samla in information och dokumentera åtgärderna på gårdarna vilket analyseras och sammanställs av FiBL. Vi har spridit information om projektet via vår hemsida, nyhetsbrevet och media. Vi har haft mycket bra mediabevakning under året, med reportage i bland annat ATL, Land Lantbruk, Östersundsposten.

På *Hånsta Östergärde* har den nya alléodlingen fortsatt att utvecklas och skötas. Under året har ett flertal grupper besökt gården och planteringarna. I början av september arrangerade Länsstyrelsen i Stockholm en mycket välbesökt kurs i agroforestry där vårt projekts verksamhet på gården visades upp.

På *Trägsta Gård* har arbetet med det nya skogsbetet fortskridit. Genom smidigt arbete på Länsstyrelsen lyckades vi få stöd beviljat för ett nytt rovdjursstängsel trots att marken består av både jordbruksblock och skogsmark. Arbetet med stängslet påbörjades också under året. Omfattande röjningsarbete utifrån den plan vi tagit fram har också gjorts, och inför den öppna gårdsdagen den 25 augusti släpptes också ungdjuren ut för första gången. Inom reducerad jordbearbetning har gården aktivt minskat plöjningsdjupet från 25 cm ner till 15-20 cm.

Mediebevakning från gårdsdagen.

<http://www.op.se/jamtland/are/de-ar-forst-i-lanet-med-agroforestry-kor-och-far-hjalper-till-med-skogsbruket>

<http://www.atl.nu/lantbruk/klimatsmart-mjolk-med-skogsbete-och-biogas/>

På *Körslätts gård* har vi under året gjort en första insädd av örtartade nyttoväxter längs med fältgränsen mellan åker och vattendraget. Vi har också gjort stödplanteringar av sälk och rönn längs med vattendraget. Den torra säsongen samt hårt betningstryck gjorde dock att sälgen och rönnen såg ut att ha tagit sig dåligt vid besiktning i oktober. Vi avser att göra ett kompletterande försök nästa år med planteringsrör för vildskydd.

På *Sötåsens naturbruksgymnasium* genomfördes i början av säsongen jordbearbetning och nyplantering av lä- och mångfaldshäcken med ca 200 plantor med bland annat aronia, vresros, häggmispel och vildapel.

Den första september genomfördes också den första gårdsdagen på Sötåsen. Dagen blev mycket lyckad, inte minst tack vare stort engagemang från studenterna som guidade besökarna till bland annat planteringarna och försöket i reducerat jordbearbetning.

Plan för kommande år

Verksamhetsår 3 (2016/2017)

Insamling av andra (vintern 2016/2017) samt tredje omgången (höst 2017) dokumentation och beräkningar av utsläpp och klimatnytta på samtliga gårdar.

Genomföra två öppna gårdsdagar: Körslätt och Hånsta Östergärde.

Kommunikation och spridning via nyhetsbrev, hemsida, tidningsartiklar och sociala medier.

Slutvärdering av insatserna och beräkning av nyckeltal och parametrar